

Betænkning afgivet af Retsudvalget den [8. maj 2025]

2. Udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om offentligt ansattes yringsfrihed

[af justitsministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 7 ændringsforslag til lovforslaget. Socialistisk Folkeparti og Alternativets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2. Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 4 og 6. Alternativets medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1, 3, 5 og 7.

2. Indstillinger

◇

Borgernes Parti og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (ALT), tiltrådt af ◇:

Ny paragraf

1) Før paragraf 1 indsættes:

»§ 01. Loven har til formål at understøtte, at offentligt ansatte benytter deres yringsfrihed uden at frygte for negative ansættelsesretlige reaktioner.«

§§ 1-4 bliver herefter §§ 2-5.

[Tilføjelse af formålsbetemmelse.]

Af et *mindretal* (SF og ALT), tiltrådt af ◇:

Til § 1

2) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. Ved offentligt ansatte i denne lov forstås endvidere privatansatte, som udfører visse opgaver for det offentlige.«

[Udvidelse af lovens anvendelsesområde til at omfatte privatansatte, som udfører væsentlige opgaver for det offentlige.]

Til § 2

Af et *mindretal* (ALT), tiltrådt af ◇:

3) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Arbejdsgivere for offentligt ansatte efter § 1, stk. 3, skal ved ansættelsesstart og efterfølgende en gang årligt oplyse de nævnte ansatte om deres rettigheder efter denne lov.«

[Indførelse af oplysningspligt for arbejdsgivere om rammerne for offentligt ansattes yringsfrihed.]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af ◇:

4) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Hvis en offentligt ansat har fremsat en lovlig ytring, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at en negativ ansættelsesretlig reaktion ikke er begrundet i ytringen.«

[Indførelse af omvendt bevisbyrde i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed.]

Af et *mindretal* (ALT), tiltrådt af <>:

5) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Hvis en offentligt ansat påviser faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at en negativ ansættelsesretlig reaktion er sket på grund af en lovlig ytring, skal arbejdsgiveren bevise, at reaktionen ikke skyldes ytringen.«

[Indførelse af delt bevisbyrde i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed.]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af <>:

6) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Hvis en offentligt ansat mødes med negative ansættelsesretlige reaktioner på grund af en lovlig ytring, skal arbejdsgiveren yde en godtgørelse, som udgør det femdobbelte af det niveau, der er gældende på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden.«

[Indførelse af regel om, at størrelsen på godtgørelse hæves til det femdobbelte.]

Af et *mindretal* (ALT), tiltrådt af <>:

7) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Hvis en offentligt ansat mødes med negative ansættelsesretlige reaktioner på grund af en lovlig ytring, er den ansatte berettiget til en økonomisk godtgørelse, som fastsættes under hensyn til den ansattes ansættelsestid og sagens øvrige omstændigheder, dog således at godtgørelsen udgør minimum seks måneders løn.«

[Indførelse af regel om, at størrelsen på økonomisk godtgørelse fastsættes under hensyn til ansættelsestid og sagens øvrige omstændigheder og som udgør minimum seks måneders løn.]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med ændringsforslaget indsættes en formålsbestemmelse som en ny § 1.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget foreslås det, at der indføres hjemmel til, at privatansatte, som udfører visse opgaver for det offentlige, omfattes af reglerne om offentligt ansattes ytringsfrihed. Forslaget indebærer, at de gældende regler for offentligt ansattes ytringsfrihed finder tilsvarende anvendelse for visse privatansatte. Sådanne privatansatte vil dermed i lovens forstand anses for at være offentligt ansatte. Med ændringsforslaget vil ansatte i private virksomheder, som udfører opgaver for det offentlige som f.eks. omsorgserhverv som ældrepleje, bosteder mv., som ellers varetages af det offentlige, opnå samme grad af ytringsfrihed som offentligt ansatte. Ved »privatansatte« forstår ansatte ved institutioner, foreninger og selskaber m.v., der er organiseret på privatret-

ligt grundlag, og som udøver virksomhed, der kan sidestilles med den, som sædvanligvis udøves af forvaltningsmyndigheder, f.eks. ældrepleje eller drift af bosteder mv.

Til nr. 3

Med ændringsforslaget foreslås det, at arbejdsgivere for ansatte omfattet af den foreslåede § 1, stk. 3, ved ansættelsesstart og efterfølgende en gang årligt skal oplyse de ansatte om deres rettigheder efter lov om offentligt ansattes ytringsfrihed. Dette indebærer, at der indføres en pligt for arbejdsgivere ved offentlige myndigheder, institutioner m.v. er til ved ansættelsesstart og som minimum en gang årligt at orientere offentligt ansatte om rammerne for offentligt ansattes ytringsfrihed. Denne forpligtelse vil f.eks. kunne gennemføres ved at orientere om indholdet af lov om offentligt ansattes ytringsfrihed i introduktionsmateriale og personalepolitikker samt løbende via interne og eksterne kurser. Der vil desuden kunne henvises til Justitsministeriets vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Til nr. 4

Med ændringsforslaget foreslås det at indføre en regel om omvendt bevisbyrde i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed. Bevisbyrdereglen indebærer, at det påhviler arbejdsgiveren at godtgøre, at en negativ ansættelsesretlig reaktion ikke er begrundet i den offentligt ansattes lovlige ytring, dvs. en ytring, som er fremsat på egne vegne, og som ikke er omfattet af de begrænsninger af offentligt ansattes ytringsfrihed, som følger af den foreslåede § 2, stk. 2, nr. 1-4. Om den nærmere afgrænsning af »en lovlig ytring« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.3.2 og bemærkningerne til den foreslåede § 2. Side 4/4 Om den nærmere afgrænsning af »negative ansættelsesretlige reaktioner« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.1.2.5 og bemærkningerne til den foreslåede § 2.

Til nr. 5

Med ændringsforslaget foreslås det at indføre en regel om delt bevisbyrde i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed. Bevisbyrdereglen indebærer, at hvis en offentligt ansat påviser faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at en negativ ansættelsesretlig reaktion er sket på grund af en lovlig ytring, dvs. en ytring, som er fremsat af den offentligt ansatte på egne vegne, og som ikke er omfattet af de begrænsninger af offentligt ansattes ytringsfrihed, som følger af den foreslåede § 2, stk. 2, nr. 1-4, skal arbejdsgiveren bevise, at den negative ansættelsesretlige reaktion ikke skyldes ytringen. Om den nærmere afgrænsning af »en lovlig ytring« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.3.2 og bemærkningerne til den foreslåede § 2. Om den nærmere afgrænsning af »negative ansættelsesretlige reaktioner« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.1.2.5 og bemærkningerne til den foreslåede § 2.

Til nr. 6

Med ændringsforslaget foreslås det, at størrelsen på godtgørelse i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed hæves til

det femdobbelte af, hvad der er gældende på tidspunktet for lovens ikrafttræden. Dette indebærer, at hvis en offentligt ansat mødes med negative ansættelsesretlige reaktioner på grund af en lovlig ytring, skal størrelsen på den godtgørelse, som arbejdsgiveren skal yde efter den relevante lovgivning, overenskomst eller individuelle ansættelseskontakt, fastsættes til det femdobbelte af, hvad der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er gældende. Om den nærmere afgrænsning af »en lovlig ytring« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.3.2 og bemærkningerne til den foreslåede § 2. Om den nærmere afgrænsning af »negative ansættelsesretlige reaktioner« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.1.2.5 og bemærkningerne til den foreslåede § 2.

Til nr. 7

Med ændringsforslaget foreslås det, at der indføres en særlig regel om størrelsen på økonomisk godtgørelse i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed, hvorefter denne skal fastsættes under hensyn til den ansattes ansættelsestid og sagens øvrige omstændigheder, dog således at godtgørelsen udgør minimum seks måneders løn. Dette indebærer, at hvis en offentligt ansat mødes med negative ansættelsesretlige reaktioner på grund af en lovlig ytring, vil den ansatte være berettiget til en økonomisk godtgørelse fra arbejdsgiveren. Den økonomiske godtgørelse vil skulle fastsættes under hensyntagen til, hvor længe den pågældende har været ansat, samt sagens øvrige omstændigheder. Der fastsættes dog et minimumsbeløb for størrelsen på den økonomiske godtgørelse svarende til seks måneders løn. Den foreslåede bestemmelse berører ikke øvrige gældende regler for godtgørelse til offentligt ansatte i tilfælde af uretmæssige sanktioner, der følger af lovgivningen, overenskomster og individuelle ansættelseskontrakter, herunder om beregningsgrundlaget for godtgørelse og ansættelsestid, som fortsat vil finde anven-

delse. Om den nærmere afgrænsning af »en lovlig ytring« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.3.2 og bemærkningerne til den foreslåede § 2. Om den nærmere afgrænsning af »negativ ansættelsesretlig reaktion« henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 2.1.2.5 og bemærkningerne til den foreslåede § 2.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. februar 2025 og var til 1. behandling den 25. marts 2025. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <3> møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 18. december 2024 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del - bilag 103. Den 26. februar 2025 sendte justitsministeren hørings svarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt <3> bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 12 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenborg (S) Karin Gaardsted (S) Maria Durhuus (S) Gunvor Wibroe (S) Morten Klessen (S)

Lasse Haugaard Pedersen (S) Trine Bramsen (S) Preben Bang Henriksen (V) Lars Christian Lilleholt (V)

Jan E. Jørgensen (V) Henrik Rejnholt Andersen (M) Nanna W. Gotfredsen (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (N)

Aaja Chemnitz (IA) Anna Falkenberg (SP) Betina Kastbjerg (DD) Peter Skaarup (DD) Steffen Larsen (LA) fmd.

Sólbjörg Jakobsen (LA) Mai Mercado (KF) nfmd. Per Larsen (KF) Mikkel Bjørn (DF) Mette Thiesen (DF)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Mads Olsen (SF) Rosa Lund (EL) Zenia Stampe (RV)

Helene Brydensholt (ALT)

Borgernes Parti og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	6
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Borgernes Parti – Lars Boje Mathiesen (BP)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Naleraq (N)	1

Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	12	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5
Dansk Folkeparti (DF)	7		